

20. Γιάννης Ταχογιάννης

Ο Γιάννης, υιός του Χρήστου Ταχογιάννη, Σιατιστεύς, γεννήθηκε στη Σιάτιστα το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, άκουσε τα πρώτα μαθήματα της κατώτερης εκπαίδευσης και της μέσης στη Σιάτιστα. Αμα αποφοίτησε από το Γυμνάσιο, πήγε στην Αθήνα για ανώτερη μόρφωση στο εκεί Πανεπιστήμιο και έγινε διδάκτορας της Νομικής Επιστήμης. Αμα αναγορεύθηκε διδάκτορας, προσκολλήθηκε στο (ακολούθησε το) δημοσιογραφικό κλάδο, για τον οποίο ιδιαίτερος έρωτας θέρμαινε τα στήθη του. Ο κάλαμός του διακρίνονταν και έδειχνε την εξέλιξή του από τα βάρθρα του δημοτικού ακόμα σχολείου. Οι εκθέσεις του κινούσαν το θαυμασμό των δασκάλων του και πρόβλεπαν την επιτυχία του και τον βαθμό της εξέλιξής του. Αλλά, δυστυχώς, η φθονερή τύχη δεν του επέτρεψε να φθάσει έως εκεί που προορίζονταν. Προσβλήθηκεν από το μικρόβιο του τιτάνου¹, επάλαισε (πάλεψε) με το θάνατο αρκετές μέρες και τέλος υπέκυψε [στο μοιραίο] στις 23 Ιουλίου 1942 μακράν από την πατρίδα του, στη Θεσσαλονίκη.

Ποιος ήταν ως δημοσιογράφος στο ολιγοχρόνιο διάστημα της ζωής του αφήνομε να μας το πει ο συνάδελφός του <Πέτρος> Φωτεινός με τη νεκρολογία του, που δημοσίευσε στις 24 Ιουλίου στη **Νέα Ευρώπη**:

«Γιάννης Ταχογιάννης, θλιβερό καθήκον εις αυτό ν' ασχολήται η φιλία μπροστά στον ανοιχτό τάφο με το θάνατο του καλού, η αναστατωμένη φιλία. Ο Γιάννης Ταχογιάννης αφήκε την τελευταία (330) πνοή του ύστερα από μακρά αγωνία, γεμάτη σπασμούς, τυραννημένος από τη φριχτή αρρώστια του τιτάνου. Και η οδυνηρή έκπληξη συγκρουσμένη με το αδόκητο, με το απίθανο, διερωτάται: « Η ζωή πώς θνήσκες, πώς εν τάφω οικείς»; Ήταν δε ένα ξεχειλισμα ζωής ο Ταχογιάννης. Ένας καταρράχτης ζωτικότητας, ένας πυρετός δράσεως και αγώνος. Αντηχεί ακόμη και θα αντηχή για χρόνια η μεγάλη φωνή του και θα ταράττη τις αίθουσες των γραφείων ο αγωνιστικός του θυμός, ο θυμός εκείνος που ήταν επίσης ξέσπασμα ζωτικότητας, κάτι φυσικό μέσα στην όλη σύνθεσι της τετράγωνης και κοχλαζούσης του υπάρξεως, και μεταβαλλόταν αμέσως σε παιδική ευθυμία μπροστά στο πρώτο χαμόγελο και τον χαρούμενο αστεϊσμό. Ένας στερεός Μακεδόνας, σκληραγωγημένος με όλη την ανταρτική παράδοσι και τη βαθύτατη και υγιέστατη ελληνική πίστι. Γι' αυτό κράτησε ανέπαφο το ηρωικό στοιχείο στην αντίληψι της ζωής και στην έκφρασι και ποτέ δε φάνηκε συγκαταβατικός σε ό,τι φέρνει χαλάρωσι, παρακμή και πτώσι. Η ψυχή του μια σημαία αναπεπταμένη, που την δέρνουν οι άνεμοι, σημαία της δυνάμεως, της Πατρίδος και της υπερηφανείας. Έτσι ήταν και η φράσι του. Ρομαντική πρώτα και εξιδανικευτική, κινουμένη από την ακατάσχετη ορμή, φούντωνε συχνά σε ατελεύτητες περιόδους, τραβούσε σε μαιάνδρους και χτυπούσε την προσοχή με τις εικόνες. Αλλά ξαφνικά βαπτιζόταν σε μια λεπτότατη συγκίνηση, σε ραντισμένη από δάκρυα μικρού παιδιού, και την έβλεπες αραχνούφαντη, τρέμουσαν από τρυφερότητα, την ωραία εκείνη και ολοκάθαρη τρυφερότητα του στερεού, που δεν έχει καμμία ψυχική υστεροβουλία, καμμία γκριμάτσα. Αυτή η συγκίνηση, αυτή η παιδική τρυφερότητα ολοκλήρωνε την ψυχική (331) του προσωπικότητα και ισορροπούσε τόσον θαυμαστά τις άλλες αντιθέσεις του, τις τραχιές πλευρές του χαρακτήρος του. Και υπήρξεν ένας δημοσιογράφος με όλην την σκληρότητα του όρου. Ένας ολοζώντανος πολεμιστής, δημοσιογράφος που τραβούσε προς το επικό. Ελκνόμενος από την περιπέτεια και από την γοητεία της επιτυχίας, μιας επιτυχίας τόσον ακατανόητης από την αντίληψι της αγοράς, παρακολούθησεν όλα τα γεγονότα, τα εξαιρετικά, τα αστυνομικά, τα ληστρικά, δίχως ποτέ να λογαριάσει τον κόπο, μήτε τον κίνδυνο. Και στον πόλεμο, σαν απεσταλμένος του τύπου, τον συγκρατούσαν πάντα στην πρώτη γραμμή, έτσι που οι ανταποκρίσεις του είχαν πάντα κάτι από τη ζέστη της μάχης, κάτι από τη φλόγα της, αλλά και τόνους από τον ενθουσιασμό και τον πόνο του στρατιώτου. Είχεν ακόμη ο Ταχογιάννης και μια άλλη τόλμη περισσότερο ενδιαφέρουσα από την αφοβία μπροστά στον κίνδυνο. Ήξερε να

¹ Η γνωστή ασθένεια τέτανος.

λέγει την αλήθεια στους ανθρώπους. Ήξερε να υμνεί και να ψέγει, χωρίς να αναχαιτίζεται από την παρουσία των ενδιαφερομένων. Η τετράγωνη Μακεδονική του φύσις εκδηλώνεται ολόκληρη με σταθερότητα, με οξυδέρκειαν, με οξύτητα και με καλωσύνην. Ο τύπος χάνει ένα από τους πλέον εξαιρετικούς, συγκεκριτημένους και μορφωμένους αγωνιστάς του. Η Θεσσαλονίκη χάνει μια μοναδική προσωπικότητα, ανάγλυφα χαραγμένη, και οι συνάδελφοί του σκεπάζουν με το μαύρο τους πένθος τον τάφο του.

Πέτρος Φωτεινός.»

Και η πατρίς του Σιάτιστα χάνει τον μόνο δημοσιογράφο της, το καύχημά της, το αγαπημένο της παιδί, στο οποίο στήριζε τόσες ελπίδες ότι μια μέρα θα ύψωνε φωνή και θα έβαζε σε ενέργεια τον κάλαμό του για να δείξει ότι η Σιάτιστα (332) αδικείται και ότι της αξίζει μια θέση καλύτερη από αυτήν, στην οποία την έχει καταδικάσει η ελληνική πολιτεία.

Ένα έργο του Ταχογιάννη:

*ΟΙ ΑΙΩΝΕΣ ΑΝΑΠΗΛΟΥΝ ΑΠΟ ΤΑ ΣΠΙΑΓΧΝΑ ΤΗΣ ΓΗΣ!...
Σκελετοί δεινοθηρίων κοσμούν τας αιθούσας του παλαιοντολογικού Μουσείου της Σιατίστης.
ΣΥΝΕΛΕΓΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΛΙΑΚΜΟΝΟΣ
Και πλουσιωτάτη συλλογή από θαλάσσια όντα.
ΑΙ ΠΕΡΙΕ ΤΗΣ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΗΣΑΝ ΚΑΠΟΤΕ ΠΥΘΜΗΝ ΘΑΛΑΣΣΗΣ;*

Μια απρόοπτος διέλευσις από την Σιάτισταν, την γραφικήν και ιστορικήν ακρόπολιν της δυτικής Μακεδονίας, μας έδωσε την ευκαιρίαν να ανεβούμε την κλίμακα του περικαλλούς κτιρίου του γυμνασίου της και να επισκεφθούμε το στεγαζόμενον εκεί αξιολογώτατον παλαιοντολογικόν μουσείον.

Μαμούθ και δεινοθήρια.

Φιλοξενούνται εις τας ευρυχώρους αιθούσας του σπουδαιότατα παλαιοντολογικά ευρήματα. Χαυλιόδοντες και σκελετοί όλων των γιγαντιαίων και τερατομόρφων τετραπόδων, τα οποία βλέπομεν εικονιζόμενα εις τας σελίδας κανενός επιστημονικού περιοδικού και τα νομίζομεν επινοήσεις κάποιου φαρσέρ. Μεταξύ των πολλών άλλων παλαιοντολογικών ευρημάτων ξεχωρίζουν: 1) το οστόν του μηρού κάποιου μαμμούθ. Το οστόν αυτό έχει μήκος ενός μέτρου και εξήντα οκτώ εκατοστών (1,68μ.). Από τας διαστάσεις αυτάς ημπορεί κανείς να λάβη μίαν ιδέαν των διαστάσεων, τας οποίας είχε ολόκληρον το ζώον, 2) δύο πελώριοι χαυλιόδοντες, εκ των οποίων ο εις (ένας) μήκους δύομισυ μέτρων (2,50μ.) ανήκει εις μαμμούθ και ο άλλος εις δεινοθήριον. Ο δεύτερος είναι καμπυλωτός και ήτο πολύ μεγαλυτέρων διαστάσεων από τον πρώτον, αλλ' εθραύσθη κατά την μεταφοράν, αλλά και το περισωθέν τεμάχιον είναι αρκετών (333) διαστάσεων.

Συγκαταλέγει ακόμη μεταξύ των ευρημάτων του το Παλαιοντολογικόν Μουσείον Σιατίστης σιαγόνας, πλευράς, οδόντας και σπονδύλους μαμμούθ, κέρατα ελαφοειδών κ.λπ..

Τα ανωτέρω ευρήματα περισυνελέγησαν όλα από την δύο ώρας από την Σιάτισταν απέχουσαν κοιλάδα του Αλιάκμονος, παρά το χωρίον Πολύλακκον (Κίναμιν). Ολόκληρος η εν λόγω κοιλάς είναι διάσπαρτος από τοιαύτα λείψανα, διαρκώς δε το άροτρον και η αξίνη των γεωργών της περιφερείας φέρουν μερικά εξ αυτών εις φως, πράγμα το οποίον σημαίνει ότι εις κάποιαν μακρυνήν εποχήν η ζώνη αυτή της Μακεδονίας έβριθε από τα προκατακλυσμαία αυτά τέρατα.

Και θαλάσσια ζώα

Εις μίαν πτέρυγα του Μουσείου υπάρχει και μία πλουσιωτάτη συλλογή από διάφορα θαλάσσια όντα, εις κατάστασιν απολιθώσεως, ήτοι <από> αστερίας, κοράλια, χτένια, κοχλίας, στρείδια, πίνες, κάτι ορεκτικώτατα... κυδώνια και άλλα παρόμοια θαλασσινά του σαρακοστιανού οψολογίου.

Τα θαλασσινά αυτά ευρέθησαν και διαρκώς ευρίσκονται παρόμοια εις την περιοχήν των πολιχνών Τσοτύλι, Νεάπολις, Πεντάλοφον και αλλαχού, διαπιστούται δε εξ αυτών το γεγονός ότι η περιοχή εκείνη ήτο κάποτε πυθμίν θαλάσσης.

Και όντως η σύγκρισις των θαλασσιών αυτών ευρημάτων με την γεωλογικήν σύστασιν των πετρωμάτων άγουν εις το συμπέρασμα ότι αι εκτάσεις εκείναι της Σιατίστης ήσαν πυθμίν θαλάσσης, απεκαλύφθησαν δε και έγειναν ξηρά, όταν συνεπεία των σχετικών καθιζήσεων ηλλοιώθη η εδαφική διαμόρφωσις της περιοχής, μέρος δε των υδάτων απεσύρθη προς την Αλβανίαν, μέρος δε προς τον Παγασητικόν κόλπον.

Αλλ' ενώ τα ύδατα απεσύρθησαν, τα εντός αυτών διαβιούντα θαλασσινά έμειναν και σιγά, σιγά απελιθώθησαν, έρχονται δε τώρα εις φως. (334) Σημειωτέον ότι τα ανευρισκόμενα είναι τόσον πολλά, ώστε εις το χωρίον Νόστιμον οι τοίχοι των αγρών είναι κατασκευασμένοι από απολιθωμένες πίνες.

Όσον αφορά τα μαμμούθ και δεινοθήρια, ταύτα ήλθον εις την Μακεδονίαν, όταν αύτη μετά δύο καθιζήσεις διεμορφώθη γεωλογικώς, προερχόμενα από βορρά, οπόθεν τα εξεδίωκον οι παγετώνες της τεταρτογενούς περιόδου. Τα περισσότερα όλων των ανωτέρω θαυμασιών ευρημάτων ανεκαλύφθησαν υπό του καθηγητού των Φυσικών κ. Κώστα Δάνα², όστις διευθύνει το μουσείον.

Γιάννης Ταχογιάννης

² Σημ. συγγρ: Τα πρώτα ευρήματα οφείλονται στον Αναστάσιον Δάνα, χρηματίσαντα [καθηγητήν του Τραμπαντζείου], προ του αδελφού του Κώστα, και νυν επιθεωρητήν γενικών των Φυσικών. Περισσότερα για τη συλλογή στη σελ. χειρ. 573 και στο Παράρτημα, § 20 Παλαιοντολογική Συλλογή Σιατίστης